

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

10 octombrie 2017

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componența:

Președinte

Gordilă Nicolae

Judecători

Covalenco Elena

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Guzun Ion

judecând, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Călărași din 25 noiembrie 2015 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2017, în cauza penală privindu-l pe

Costin Dumitru Xxxxx, născut la xxxxx, originar și domiciliat în r-nul Xxxxx, s. Xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 22.10.2014 - 25.11.2015

2. instanța de apel: 14.01.2016 - 15.04.2016

21.02.2017 - 15.03.2017

3. instanța de recurs: 11.07.2016 - 17.01.2017

04.07.2017 - 10.10.2017

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Călărași din 25 noiembrie 2015, Costin Dumitru Xxxxx a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, la 180 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt că Costin Dumitru, aflându-se în relații de căsătorie cu Costin Tamara, care potrivit art. 133¹ Cod penal, se consideră membru al familiei, intenționat, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și admitând în mod conștient survenirea acestor urmări, sistematic a aplicat violență psihică și fizică asupra acesteia, manifestată prin înjurături, insultări și lovituri peste diferite părți ale corpului.

La 25 februarie 2014, în jurul orei 22:00, aflându-se în domiciliul său, amplasat pe adresa or. Xxxxx, str. Xxxxx, a inițiat un scandal în cadrul căruia a lovit-o pe soția sa, Costin Tamara, cu palma în regiunea pieptului, a apucat-o cu mâna de gât și a lovit-o cu piciorul în partea stângă a abdomenului, cauzându-i părți vătămate echimoze în regiunea pieptului și toracelui pe stânga, ce se califică ca vătămări corporale neînsemnate.

Tot el, Costin Dumitru, la o dată nestabilă de către organul de urmărire penală, aflându-se la domiciliul său, amplasat în or. Xxxxx, str. Xxxxx, i-a aplicat soției sale, Costin Tamara, lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată.

Reieșind din starea de fapt reținută, instanța de fond a încadrat acțiunile inculpatului în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, conform indicilor calificativi - violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, care a provocat vătămarea medie a integrității corporale.

3. Partea vătămată, Costin Tamara, a declarat apel solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri, prin care procesul penal să fie încetat în legătură cu împăcarea părților.

În motivarea apelului, partea vătămată a invocat, că până la pronunțarea sentinței, în ședința preliminară din 11 martie 2015, instanța de judecată a emis o încheiere cu privire la respingerea cererii de încetare a procesului penal în temeiul împăcării părților.

În acest context, apelantul și-a exprimat dezacordul atât cu încheierea nominalizată cât și cu sentința adoptată, considerând că prima instanță a încălcat prevederile art. 109 Cod penal.

3.1. Avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului, a contestat sentința cu apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

A mai solicitat ca în cazul reținerii nulității absolute a rechizitoriului și a sentinței, să se dispună casarea încheierii Judecătoriei Călărași din 11 martie 2015, privind respingerea cererii de încetare a procesului în temeiul art. 109 Cod penal, din motivul împăcării părților.

În motivarea apelului a invocat că în cadrul ședinței preliminare, la prima înfățișare a părților, inculpatul și partea vătămată au prezentat instanței un acord bilateral privind împăcarea și câte o cerere, semnată de fiecare din părți, prin care s-a solicitat expres încetarea procesului penal.

Contrar celor enunțate, instanța de judecată a dispus respingerea cererii avocatului, fără a se expune asupra cererilor formulate de părțile în proces, iar

în dosar lipsește un act de dispoziție prin care instanța ar fi soluționat cererea solicitanților.

Totodată, apelantul a invocat că la emiterea încheierii, instanța de judecată a invocat două argumente ilegale, și anume că infracțiunea prevăzută la art. 201¹ Cod penal nu se cuprinde în dispoziția art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală și norma prevăzută la art. 201¹ Cod penal nu face parte din Capitolul II-VI din Partea Specială a Codului penal.

În ambele cazuri, apelantul a invocat, că prima instanță nu a ținut cont de Recomandarea nr. 56 a Curții Supreme de Justiție „Cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și art. 276 Cod de procedură penală în cazurile împăcării părților” și de prevederile art. 344¹ Cod de procedură penală.

Astfel, în opinia apărării încheierea primei instanțe din 11 martie 2015, prin care a fost respinsă cererea cu privire la încetarea procesului penal în temeiul art. 109 Cod penal, este afectată de nulitate și ca urmare a generat nulitatea actelor de procedură ulterioare, inclusiv a sentinței, deoarece în circumstanțele descrise prima instanță a lipsit inculpatul și partea vătămată de un drept acordat prin lege.

La fel a menționat că în cadrul ședinței preliminare, partea apărării a invocat și nulitatea actului de sesizare a instanței de judecată, însă partea acuzării nu a adus nici un argument ce ar combate poziția apărării, iar instanța de judecată, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, nu a examinat și nu a adoptat soluția care se impunea.

Apelantul a subliniat că prima instanță s-a limitat doar la indicarea în sentință a frazelor cu caracter general, fără a demonstra relevanța lor, iar referitor la argumentul privind nulitatea rechizitoriului, a reținut că „inculpatul nu a contestat acțiunile procesuale de urmărire penală la judecătorul de instrucție, respectiv se deduce legalitatea acestora”, concluzie care este ilegală, deoarece rechizitoriul nu poate fi contestat la judecătorul de instrucție.

Mai mult, fapta criminală considerată ca fiind dovedită, descrisă în sentință depășește elementele faptice indicate în rechizitoriu, ceea ce denotă că prima instanță a încălcat prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală.

Apelantul a invocat că la descrierea faptelor pe fiecare episod, nu au fost indicate careva acțiuni prejudiciabile, care ar fi permis încadrarea faptei conform indiciului structural al laturii obiective - „violența psihică”, în situația în care faptele reținute în sarcina inculpatului nu se exprimă prin „violența

psihică”, fapt prin care partea acuzării și instanța de judecată au admis derogări de la art. art. 51, 52, 113 Cod penal.

Suplimentar, apelantul a invocat că potrivit declarațiilor părții vătămate, a celor transcrise în rechizitoriu și a celor date în ședința de judecată, la 25 februarie 2014, între soți a avut loc un „conflict”, care s-a soldat cu cauzarea leziunilor corporale lui Costin Tamara, care potrivit raportului de expertiză nr. 47D din 19 martie 2014 au fost calificate ca vătămări corporale neînsemnate.

Privind această chestiune, apelantul a subliniat că prin „violență fizică” urmează de înțeles cauzarea vătămării ușoare a integrității corporale, iar vătămarile indicate, după gravitatea lor nu cad sub incidența dispoziției art. 201¹ Cod penal.

Totodată, apelantul a remarcat că încercarea organului de urmărire penală și a primei instanțe de a indica că fapta a fost săvârșită „la o dată nestabilă de organul de urmărire penală” confirmă că inculpatul a fost condamnat arbitrar și ilegal, în baza unor proceduri inechitabile, or potrivit pct. 86 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 27 mai 2014, „timpul săvârșirii faptei este un element inerent al componenței de infracțiune, care urmează a fi indicat cu precizie”, iar nestabilirea (neindicarea) în actele de procedură a unui element constitutiv al componenței de infracțiune echivalează cu lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii, soluția inerentă fiind cea de achitare.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 aprilie 2016, apelurile declarate au fost respinse, ca nefondate, cu menținerea sentinței.

4.1. În motivarea soluției nominalizate, instanța de apel a notat că deși inculpatul nu și-a recunoscut vina, aceasta se dovedește prin declarațiile părții vătămate Costin Tamara și prin raportul de expertiză medico-legală nr. 143 D din 06 august 2014.

Instanța de apel a constatat că probele expuse confirmă vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii de violență în familie, care a provocat vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

Cu referire la solicitarea recunoașterii nulității rechizitoriului și a sentinței, instanța de apel a indicat, că potrivit art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, invocarea nulității ar fi fost relevantă dacă era invocată în cursul efectuării acțiunii, când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale când partea ia cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de

judecată când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

La caz, instanța de apel a remarcat că o asemenea încălcare nu a fost invocată nici la faza urmăririi penale, nici la ancheta judiciară și din acest considerent argumentul dat a fost apreciat ca declarativ.

Totodată, instanța de apel a menționat, că nu există temei nici pentru încetarea procesului penal din motivul împăcării părților, deoarece art. 109 Cod penal imperativ prevede că împăcarea părților se admite doar în cazul infracțiunilor prevăzute la Capitolele II-VI din Partea specială a Codului penal, însă art. 201¹ Cod penal face parte din Capitolul VII al actului normativ menționat - infracțiuni contra familiei și minorilor, și în atare situație, pentru infracțiunea săvârșită de inculpat, nu sunt aplicabile prevederile art. 109 Cod penal.

Instanța de apel a remarcat că nu sunt aplicabile la caz nici prevederile art. 276 alin. (1) Cod de procedură penală, deoarece articolul 201¹ Cod penal nu este inclus în lista componentelor de infracțiune, prevăzută la acest alineat.

În concluzie, instanța de apel a conchis că apelurile declarate sunt nefondate.

5. Avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, a declarat recurs ordinar solicitând casarea hotărârilor judecătorești adoptate, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, iar în cazul în care nu vor fi reținute temeiuri de achitare a inculpatului, să fie dispusă încetarea procesului penal în temeiul acordului de împăcare a părților.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 17 ianuarie 2017, s-a admis recursul ordinar declarat cu casarea totală a deciziei instanței de apel și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. Instanța de recurs a reținut că apărarea a invocat temeiurile prevăzute de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, constatând că argumentele expuse în cererea de recurs își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuată în cauză, inclusiv sub aspectul că judecând apelul, instanța de judecată nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat în susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe.

Instanța de recurs a reținut și faptul că instanța de apel nu a verificat nici legalitatea aplicării de prima instanță a pedepsei stabilite inculpatului Costin Dumitru, sub forma de muncă neremunerată în folosul comunității, or după

cum rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată în prima instanță din 30 septembrie 2015, la solicitarea procurorului privind stabilirea pedepsei inculpatului în mărime de 240 ore muncă neremunerată în folosul comunității, apărarea a obiectat referitor la acest fapt, menționând că normele internaționale interzic aplicarea unei asemenea pedepse inculpaților care nu și-au exprimat acordul prealabil în acest sens.

Generalizând cele expuse, instanța de recurs a constatat că în speță și-au găsit confirmare temeiurile invocate de recurent și prevăzute în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și că decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, ceea ce impunea casarea deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, în cadrul căreia urmau a fi apreciate toate aspectele evidențiate în speță, deoarece aceste erori nu puteau fi corectate de instanța de recurs.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2017, au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, în partea individualizării pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Costin Dumitru a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal și condamnat prin aplicarea art. 79 Cod penal la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 u.c., ceea ce constituie 10 000 lei.

În rest, sentința a fost menținută.

7.1. Instanța de apel a constatat, că starea de fapt și de drept este în concordanță deplină cu materialele cauzei și corect a fost statuată de către prima instanță. În plus, aceasta a dat o apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinându-le din punctul de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului în baza dispozițiilor art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal și anume “violența în familie, adică acțiunea intenționată, manifestată fizic și verbal, comisă de un membru al familiei asupra altui membru al familiei, care a provocat vătămarea medie a integrității corporale”.

Instanța de apel a reținut că vinovăția inculpatului, deși nu a fost recunoscută de ultimul, a fost confirmată prin probe pertinente, concludente, utile și veridice ce coroborează între ele, și anume declarațiile părții vătămate

Costin Tamara și raportul de expertiză medico-legală nr. 143 D din 06 august 2014.

În aceste condiții, în urma examinării mijloacelor de probă, instanța de apel a conchis că prima instanță a analizat obiectiv cumulul de probe prin prisma prevederilor art. 95, 101 Cod de procedură penală, a stabilit corect situația de fapt, dând faptelor reținute în sarcina inculpatului încadrarea juridică corectă și anume în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a ajuns la concluzia că, reieșind din circumstanțele cauzei, în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, iar vinovăția în cele imputate este dovedită dincolo de orice dubiu rezonabil.

Sub aspectul încetării procesului penal în legătură cu împăcarea părților, instanța de apel a accentuat că nu există temei pentru adoptarea acestei soluții, deoarece art. 109 Cod penal imperativ prevede că împăcarea părților se admite doar în cazul infracțiunilor prevăzute la Capitolele II-VI din Partea specială a Codului penal, însă art. 201¹ Cod penal face parte din Capitolul VII al Codului penal - infracțiuni contra familiei și minorilor, și în atare situație pentru infracțiunea săvârșită de inculpat nu sunt aplicabile prevederile art. 109 Cod penal.

Cât privește argumentele ce țin de nulitatea rechizitoriului, instanța de apel a constatat că la cazul dedus judecății nu persistă temeiuri pentru o astfel de sancțiune procedurală.

Ce ține de individualizarea pedepsei, instanța de apel a reținut că la momentul pronunțării sentinței, sancțiunea art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal prevedea pedeapsa sub formă muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore sau închisoare de până la 5 ani, iar prima instanță a considerat că aplicarea pedepsei închisorii nu este proporțională și rațională în prezenta speță, astfel stabilind inculpatului pedeapsa sub formă de muncă neremunerată, nesolicitând acordul acestuia.

În acest context, instanța de apel a menționat că în virtutea caracterului obligatoriu al deciziei Curții Constituționale nr. 15 din 07.02.2017 de inadmisibilitate a sesizării nr. 13g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 67 alin. (4) din Codul penal și a unor prevederi ale articolului 194 alin. (2) din Codul de executare (munca neremunerată în folosul comunității), și-a însușit aceste statuări și a observat că, în speță, partea apărării a optat pentru soluția de achitare și nu s-a pronunțat asupra eventualei pedepse aplicabile inculpatului, în acest caz

instanța de judecată având plenitudinea stabilirii unei pedepse echitabile și individualizată adecvat, or chiar și în cazul în care partea apărării sau partea acuzării se pronunță în favoarea unei pedepse, instanța are marja sa de apreciere. Mai mult, în cazul în care instanța ar întreba dacă inculpatul este de acord cu munca neremunerată în folosul comunității atunci când acesta a solicitat achitarea sa, s-ar fi sugerat potențiala soluție a instanței, ceea ce este inadmisibil.

Cu toate acestea, instanța de apel a considerat că prima instanță nu a individualizat în mod corespunzător pedeapsa.

În speță, instanța de apel a luat în calcul anume comportamentul inculpatului după săvârșirea infracțiunii în raport cu partea vătămată, chestiune care se desprinde și din însuși declarațiile ultimei, din care rezultă că față de inculpat nu are careva pretenții materiale sau morale. Instanța de apel a considerat că acestei împrejurări urmează a-i fi acordată valență juridică prin prisma prevederilor art. 79 alin. (1) din Codul penal. Față de cele ce preced, instanța de apel a considerat echitabil de a-i stabili inculpatului, în baza art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. 79 Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 u.c., ceea ce constituie 10 000 lei.

8. Hotărârile judecătorești sunt atacate cu recurs ordinar de către avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului, care invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală, solicită casarea acestora, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, iar în cazul în care nu vor fi reținute temeiuri de achitare a inculpatului, să fie dispusă încetarea procesului penal în temeiul acordului de împăcare a părților.

În motivarea cererii, recurentul a invocat că deși în cererea de apel partea vătămată a contestat și încheierea primei instanțe privind respingerea solicitării de încetare a procesului penal în temeiul împăcării părților, instanța de apel nu a examinat și nu s-a expus pe acest capăt de cerere, efectuând o transcriere în decizie a elementelor faptice reflectate în sentință, fără a ține cont că ele depășesc limitele învinuirii formulate în rechizitoriu.

Recurentul a evidențiat prezența divergențelor privind învinuirea inculpatului și anume:

- în rechizitoriu a fost indicat că, inculpatul „...sistematic aplica violența fizică ... manifestată prin diverse lovituri peste suprafața corpului și violența psihică, manifestată prin injurii și tratament degradant”, pe când în sentință și decizie, modalitățile faptice ale pretinsei infracțiuni nu au fost diferențiate,

indicându-se: „... sistematic a aplicat violență psihică și fizică ... manifestată prin injurii, insultări și lovituri peste diferite părți ale corpului”;

- în rechizitoriu, cu referire la fapta pretinsă a fi săvârșită la 25 februarie 2014, nu se indică timpul acțiunii infractorice;

- în sentință și în decizie, contrar prevederilor art. 24 Cod de procedură penală, instanțele asumându-și atribuțiile organului de urmărire penală au constatat că acțiunea ar fi fost săvârșită la „ora 22:00”;

- în rechizitoriu, referitor la primul episod, procurorul a indicat: „...i-a aplicat ultimei multiple lovituri cu pumnii și picioarele peste diferite părți ale corpului provocându-i suferințe fizice și cauzând ... „vătămări corporale neînsemnate””, înaintând astfel o învinuire iluzorie, ignorând exigențele instituite de dreptul la apărare - art. 6§3 CEDO;

- în sentință și în decizie, acționând contrar prevederilor art. art. 19 alin. (3), 24, 254 alin. (1) Cod de procedură penală, instanțele de judecată și-au asumat atribuțiile procurorului, lansând în esență noi acuzații, după cum urmează: „... a inițiat un scandal în cadrul căruia a lovit-o pe soția, Costin Tamara, cu palma în regiunea pieptului, a apucat-o cu mâna de gât și a lovit-o cu piciorul în partea stângă a abdomenului, cauzându-i părții vătămate echimoze în regiunea pieptului și toracelui pe stânga”;

- în rechizitoriu, referitor la al doilea episod, procurorul a indicat: „... fiind la domiciliul comun, i-a aplicat...”, pe când în sentință și în decizie, instanțele de judecată, asumându-și rolul și atribuțiile procurorului, au concretizat învinuirea: „... aflându-se la domiciliul său din or. Xxxxx, str. Xxxxx...”;

- în rechizitoriu, procurorul a indicat „... multiple lovituri peste diferite părți ale corpului, cauzându-i... leziuni corporale medii...”, pe când în sentință și în decizie, instanțele de judecată, în mod ilegal, și-au permis să concretizeze elementele acuzațiilor penale indicând: „... vătămări corporale medii ... sub formă de fractură a coastei 9 pe stânga linia axilară posterioară ”;

- în rechizitoriu, referitor la ambele episoade, procurorul a descris conținutul vinovăției sub formă de intenție indirectă, pe când în sentință și în decizie, instanțele de judecată au reținut că acțiunile inculpatului „se caracterizează prin intenție directă”.

Apărarea a invocat prezența temeiului pentru recurs prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța a pronunțat o hotărâre de

condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, menționând, că inițial prima instanță, mai apoi, instanța de apel a sesizat temeinicia argumentelor aduse de partea apărării, însă, asumându-și atribuțiile transmise în competența procurorului, a încercat să modifice, pe alocuri esențial, acuzațiile penale.

- în principiu, modificarea acuzațiilor penale, în anumite condiții, este admisă de lege (hotărârea CEDO în cauza Adrian Constantin vs. România) însă, nu în modul în care au înțeles instanțele de judecată să o facă;

- instanțele de judecată, în încercarea de a înlătura condițiile nulității absolute a rechizitoriului, s-au aventurat în promovarea unor proceduri ilegale de modificare a acuzațiilor penale, care denotă neglijarea totală a echității procesului, în special, ignorarea principiului contradictorialității și a dreptului la apărare, iar în consecință, inculpatul a fost condamnat pentru o altă faptă decât cea pentru care a fost pus sub învinuire;

- sub aspectul temeiurilor pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) Cod de procedură penală – “instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția adoptată” și „nu au fost întrunite elementele infracțiunii”, recurentul a menționat că referitor la primul episod, partea acuzării a indicat expres că urmările prejudiciabile se exprimă prin „suferințe fizice”, deși acest episod are la bază prima modalitate faptică de realizare a laturii obiective - „violența fizică”, însă instanțele de judecată nu au perceput esența învinuirii;

- în ședința preliminară, în dezbaterile judiciare și în cererea de apel cu referire la prevederile art. 325 Cod de procedură penală, s-a invocat că procurorul a admis o eroare gravă de fapt, care s-a soldat cu sesizarea instanței de judecată în cazul în care elementele reale ale faptei nu întrunesc semnele obiective ale infracțiunii;

- pentru a încadra fapta în baza art. 201¹ alin. (1) Cod penal, este necesar ca urmările prejudiciabile să atingă nivelul prevăzut de dispoziția legii - să fie catalogate drept vătămare ușoară a integrității corporale, pe când în speță, potrivit rechizitoriului și a actelor judecătorești contestate, vătămarile au fost neînsemnate;

- referitor la al doilea episod, așa după cum a fost invocat în rechizitoriu și descris în hotărârile judecătorești, încă la ședința preliminară în prima instanță s-a invocat nerespectarea exigențelor privind procesul de acțiunilor inculpatului și, inclusiv, inadmisibilitatea acuzării persoanei pentru săvârșirea unei fapte care la momentul respectiv nu era prevăzută de legea penală;

- la descrierea faptei nu au fost indicate careva acțiuni prejudiciabile care ar permite încadrarea faptei conform indiciului structural al laturii obiective - „violența psihică”;
- s-a fost invocat și în cererea de apel că în situația în care faptele reținute în sarcina inculpatului nu se exprimă prin „violența psihică”, este de neînțeles care au fost temeiurile avute în vedere de partea acuzării și instanța de judecată la admiterea derogărilor de la art. art. 51, 52, 113 Cod penal;
- potrivit declarațiilor părții vătămate, a celor transcrise în rechizitoriu și a celor date în ședința de judecată, la 25 februarie 2014, între soți a avut loc un „conflict”, soldat cu cauzarea leziunilor corporale lui Costin Tamara, leziuni care potrivit raportului de expertiză nr. 47 D din 19 martie 2014, se califică ca vătămări corporale neînsemnate;
- instanța de apel a ignorat încercarea organului de urmărire penală și a instanței de judecată de a indica că fapta a fost săvârșită „la o dată nestabilită de organul de urmărire penală”, fapt ce confirmă încă o dată în plus că inculpatul a fost condamnat arbitrar și ilegal, în baza unor proceduri inechitabile;
- cu privire la temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, recurentul a indicat că din toate motivele relevate în apel, în mod superficial a fost examinat doar unul, cel fondat pe încetarea procesului în baza acordului de împăcare a părților;
- concluzia instanței de apel, precum că art. 109 Cod penal, imperativ prevede că împăcarea părților se admite doar în cazul infracțiunilor prevăzute la Capitolul II-VI din Partea Specială a Codului penal, este una arbitrară și lipsită de sens;
- în cererea de apel a fost invocat caracterul ilegal și neîntemeiat al încheierii Judecătoriai Călărași din 11 martie 2015 privind respingerea cererii de încetare a procesului penal în temeiul art. 344¹ Cod de procedură penală, însă contrar celor enunțate, instanța de apel nu a soluționat fondul cauzei, nu a examinat și nu a prezentat motive în raport cu argumentul părții apărării și nu a indicat în partea dispozitivă a deciziei soluția în privința încheierii contestate;
- în mod inexplicabil, instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentului invocat în cererea de apel, și anume că fapta criminală descrisă

în sentință și considerată ca fiind dovedită depășește elementele factice descrise în rechizitoriu, situație ce denotă că instanța de judecată a încălcat prevederile art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, prin asumarea atribuțiilor date în competența procurorului, contrar art. 24 Cod de procedură penală;

- în ședința preliminară și în cererea de apel s-a invocat că primul episod nu are la bază o faptă care ar întruni elementele infracțiunii, urmările prejudiciabile nu coincid prevederilor legii - „vătămări corporale neînsemnate”, legea stabilind răspundere penală pentru un grad mai sporit de gravitate, însă instanța de apel a tratat acest argument ca fiind inexistent;

- în mod inexplicabil, aceeași instanță a indicat în decizie o concluzie de ordin general, potrivit căreia: „...probele expuse, confirmă vinovăția inculpatului în săvârșirea violenței în familie, care a provocat vătămare medie a integrității corporale”, în situația în care, potrivit rechizitoriului, au fost cauzate vătămări corporale neînsemnate;

- referitor la al doilea episod, în privința faptei săvârșite într-o perioadă nestabilă de timp, recurentul a susținut că în ședința preliminară și în cererea de apel a invocat argumente fondate pe neretroactivitatea legii penale, care nu au fost examinate de instanța de apel;

- la toate etapele procesului recurentul a invocat erorile de drept, inclusiv încălcarea dreptului la apărare, ce afectează valabilitatea actului de sesizare a instanței de judecată, făcând trimitere la jurisprudența CEDO și a Curții Supreme de Justiție, nulitatea fiind una absolută, ce survine în condițiile legii, nefiind nevoie de a fi respectate careva formalități, însă instanțele judecătorești au tratat acest argument ca fiind inexistent;

- caracterul inechitabil al procedurilor, judecarea cauzei contrar exigențelor fondate pe art. 6 CEDO, rezultă și din faptul că instanța de apel și-a motivat soluția în baza declarațiilor părții vătămate date la faza urmăririi penale, declarații administrate contrar prevederilor art. 21 Cod de procedură penală, or, aflându-se în relații de căsătorie cu Costin Dumitru, partea vătămată a fost obligată să dea declarații, fiind amenințată cu răspunderea penală pentru „eschivarea de a face declarații”.

11. În cauză a fost depusă referință de către partea vătămată, Costin Tamara, care consideră că inculpatului corect i-a fost aplicată pedeapsa sub formă de amendă, din motiv că aceasta este mai blândă decât celelalte categorii de pedepse și solicită respingerea recursului declarat de avocat în numele ultimului.

11.1 Referință a fost depusă și de procuror, care consideră că instanța de apel în procesul rejudecării cauzei s-a pronunțat asupra tuturor indicațiilor instanței de recurs, iar motivarea soluției corespunde dispozitivului hotărârii contestate.

Cît privește alegația privind respingerea acordului de împăcare a părților, procurorul consideră că instanța de apel just a reținut că infracțiunea prevăzută de art. 201¹ alin. (2) lit. b) Cod penal, nu cade sub incidența dispozițiilor art. 109 Cod penal și art. art. 276, 344¹ Cod de procedură penală, ce ar servi temei de încetare a procesului penal, în legătură cu împăcarea părților.

În ce privește afirmația precum că organul de urmărire penală i-a încriminat lui Costin Dumitru două episoade de violență în familie, acuzaarea consideră că acest argument este unul neîntemeiat, or potrivit învinuirii și soluției adoptate de către instanțele judecătorești, inculpatul a fost învinuit, recunoscut vinovat și condamnat în limitele acuzației incriminate, adică pentru fapta de cauzare părții vătămate, Costin Tamara, a leziunilor corporale medii și nicidecum pentru cauzarea leziunilor corporale neînsemnate.

În atare circumstanțe, procurorul consideră că lipsesc temeiuri de casare a hotărârii contestate și solicită dispunerea inadmisibilității recursului ordinar declarat ca fiind vădit neîntemeiat.

12. Judecând recursul ordinar, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia admiterii acestuia, inclusiv din alte motive decât cele invocate în recurs, din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Totodată, conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs, judecând recursul, îl admite, casează hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Colegiul penal lărgit constată că argumentele recurentului, în parte, își găsesc reflectare în starea reală a lucrurilor statuată în cauza dată, inclusiv sub aspectul că judecând apelul, instanța de judecată nu s-a pronunțat asupra

tuturor motivelor invocate în apelul declarat în susținerea cerințelor privind casarea hotărârii primei instanțe, expuse în pct. 3.1 din prezenta decizie.

Instanța de recurs ține să aprecieze corectitudinea concluziilor instanței de apel asupra necesității respingerii cererii apelantului privind împăcarea părților. În recursul ordinar deferit prezentei examinări, recurentul a invocat că instanța de apel arbitrar s-a condus de prevederile art. 109 Cod penal, fără a lua în considerare cele de la art. 344¹ Cod de procedură penală, critici pe care Colegiul penal le apreciază drept neîntemeiate.

Pentru concretizarea și soluționarea acestei divergențe, Colegiul penal reține că potrivit art. 344¹ alin. (1) Cod de procedură penală, *“În cazul învinuirii persoanei în săvârșirea unei infracțiuni ușoare ori mai puțin grave...instanța de judecată...adoptă o încheiere prin care dispune efectuarea procedurii medierii ori împăcării părților.”*

Totodată, Colegiul penal reține că potrivit art. 109 alin. (1) Cod penal, *“Împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II – VI din Partea specială...”*.

Reieșind din expunerea textuală menționată, Colegiul penal lărgit consideră ca fiind cert determinat faptul că împăcarea părților poate avea loc în cazul săvârșirii infracțiunilor ușoare sau mai puțin grave, **prevăzute la capitolele II – VI din Partea specială a Codului penal.**

În acest sens, prevederile art. 109 Cod penal vin să le completeze pe cele de la art. 344¹ Cod de procedură penală și instuie **obligativitatea aprecierii cumulative** a criteriilor legale pentru aplicarea instituției împăcării părților – și anume că infracțiunea **nu doar trebuie să facă parte din categoria celor ușoare sau mai puțin grave, ci și să fie prevăzută la capitolele II – VI din Partea specială a Codului penal.**

În legătură cu acest fapt, Colegiul penal apreciază justetea concluziilor instanței de apel privind imposibilitatea împăcării părților în cauză, întemeiat bazată pe prevederile art. 109 Cod penal, deoarece infracțiunea săvârșită de inculpat întrunește criteriul gravității, fiind mai puțin gravă, însă nu este prevăzută la capitolele II – VI din Partea specială a Codului penal.

În același context, instanța de recurs ține să respingă argumentul recurentului asupra faptului că soluția de respingere a cererii de împăcare a părților urma a fi expusă în dispozitivul deciziei atacate. În legătură cu acest fapt, Colegiul penal menționează că prevederile art. 395 alin. (1) Cod de procedură penală, privind dispozitivul sentinței de condamnare, prevederi ce

sunt aplicabile în cumul cu cele de la art. 415 alin. (1) Cod de procedură penală, care stabilesc conținutul deciziei instanței de apel, nu stabilesc necesitatea indicării soluției adoptate în privința încheierii judecătorești atacate o dată cu sentința.

În plenitudinea constatărilor expuse, Colegiul penal lărgit va respinge argumentele recurentului, ca neîntemeiate.

Totodată, instanța de recurs constată că argumentele recurentului privind caracterul imprecis și defectuos al rechizitoriului au fost lăsate fără o apreciere corespunzătoare. Constatarea instanței de apel asupra acestei chestiuni, și anume că *“...la cazul dedus judecății nu persistă temeiuri pentru o astfel de sancțiune (nulitate) a rechizitoriului”*, Colegiul o apreciază drept vagă, deoarece nu este în nici un fel raportată la motivele invocate de apelant, prin abordare și combatere a lor, ceea ce denotă că această concluzie nu are o fundamentare juridică. Sub acest aspect, reieșind din considerentul că instanța de apel a dat un răspuns superficial argumentelor apelantului, ceea ce echivalează cu nepronunțarea asupra acestora, Colegiul penal consideră că temeiul respectiv pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și-a găsit confirmare.

În mod subsidiar, Colegiul penal consideră admisibile argumentele recurentului invocate în susținerea temeiului de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, deoarece au fost formulate în corelație cu criticile asupra rechizitoriului, care după cum s-a menționat anterior, au fost lăsate fără o expunere motivată.

Mai mult, Colegiul penal lărgit constată, că în fapta săvârșită de inculpat (al doilea episod), considerată ca fiind dovedită, instanțele de judecată au reținut că aceasta a fost săvârșită *“la o dată nestabilă de organul de urmărire penală”*, ceea ce reprezintă o încălcare esențială a dispozițiilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, potrivit cărora *partea descriptivă a sentinței de condamnare trebuie să cuprindă descrierea faptei criminale, considerată ca fiind dovedită, indicându-se locul, **timpul**, modul săvârșirii ei, forma și gradul de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii*. Colegiul penal constată că această chestiune a constituit obiect de critică în cererea de apel, asupra căreia instanța de apel a omis să se expună în mod absolut.

În prezența acestor circumstanțe și în mod corelativ, instanța de recurs constată că instanța de apel a omis de a lua în considerație indicațiile instanței de recurs, respectarea căreia este obligatorie potrivit art. 436 alin. (2) Cod de procedură penală.

Din considerentul că temeiul pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, și anume că *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel*, și-a găsit confirmare la judecarea recursului și constituie o eroare pasibilă de a fi corectată doar de către instanța de apel, Colegiul penal lărgit va admite recursul ordinar declarat în cauză, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele expuse în prezenta decizie, să se expună detaliat și cu referire la prevederile legale asupra tuturor motivelor invocate în apel și inclusiv să țină cont de cele invocate în recurs, să identifice și să expună conținutul acelor probe, ce urmează a fi apreciate în deplină conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, care demonstrează sau infirmă acțiunile inculpatului, să aprecieze relevanța modificărilor legislative privind infracțiunea de violență în familie și aplicabilitatea acestora în situația inculpatului și să adopte o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 414 și 419 Cod de procedură penală.

13. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E:

Se admite recursul ordinar declarat de către avocatul Nicoară Vasile în numele inculpatului, se casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 martie 2017, în cauza penală privindu-l pe **Costin Dumitru Xxxxx** și se dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune căilor de atac, pronunțată integral la 07 noiembrie 2017.

Președinte	Gordilă Nicolae
Judecător	Covalenco Elena
Judecător	Diaconu Iurie
Judecător	Catan Liliana
Judecător	Guzun Ion